Q. D. B. V. 10.

37

DISSERTATIO MEDICA
DE
PODAGRA,
QUAM

Divina assistente Gratia,

SUB

PRÆSIDIO

DN. IOH. SALZMANNI,

Med. D. Anat. Chirurg. & Pathol.

P. P. O. Capit. Thoman. Canon. Sui ordinis
h. t. Decani Spectabilis,

Dni Patroni atque Præceptoris sui ad cineres colendi,

IN ALMA ARGENTORATENSIUM
UNIVERSITATE

Ad d. 5. Decembr. M DCC XXXIII.

Horis locoque solitis

Solenni Philiatrorum Examini subjiciet

JOHANNES GOTHOFREDUS PFÆHLER,
ARGENTORATENSIS.

ARGENTORATI,
Literis GEORG. ADAMI PIESCKERI, Univers. Typogr.

VIRIS

NOBILISSIMIS, CONSULTISSIMO, PRUDENTISSIMIS SPECTATISSIMISQUE,

DN. FRANCISCO OESINGERO,

J. U. Ddo Contractuum Civilium Actuario Meritissimo, Liberalitatis Schenckbecherianæ Præfecto Dignissimo, Suo è Baptismatis Fonte Susceptori pie colendo.

DN. ERN. FRID. MOLLINGERO,

Senatorii Ordinis Assessori, & Collegii Mercatorum Socio maxime Conspicuo.

DN. JOH. JACOBO SCHATZIO,

Ejusdem Senatorii Ordinis Assessori, Mercatori Florenti, Avunculo suo Honoratissimo.

DN. JOH. LEONH. PFAEHLERO,

ad D. Petri Jun. Presbytero Vigilantissimo, Mercatori Felici, Parenti suo filiali amore & obsequio suspiciendo.

Has Studiorum Suorum Primitias

devoto & venerabundo mentis affectu

D. D. D.

JOH. GOTHOFREDUS PFÆHLER.

PRÆLOQUIUM

Uod si Medicinæ Dogmaticæ Stator Hippocrates Epist. Post. ad Damagetem recte pronunciavit, totum hominem ex nativitate morbum esse, non à vero aberrabimus, si eundem ad ultima quoque vitæ suæ morbum esse dixerimus. Uti enim tenellos infantes, quam primum ex ergastulo suo, utero puta, eruperunt, hancque mundi lucem aspexerunt, varia malorum genera premunt; ita non pauciora vel consistentem vel provectam ætatem infestant miserosque non nisi cum vita deserunt & ad tumulum usque comitantur. Experientia quippe toto die comprobat, affectus quosdam p. n. qui gravissimi sunt & á longo tempore invaluere, omnem plerumq; medelam aspernari, quod ipsum Epilepsia, Calculus, Hydrops atque Phthisis inveterata palam faciunt. Ad hanc classem quoque referendus est affectus ille calamitosus,

PODAGRA *dictus, à quo, ubi jam sæpius invasit, membra multum debilitavit & reiterato recursu sedem fixam sibi elegit, non facile datur in integrum restitutio. Quamvis enim exquisita diæta & solicita medela enormiores ejus insultus præservare queant, non tamen efficient, quin post breviora aut longiora intervalla malum recrudescat. De quo humani generis tortore Speciminis Academici loco quædam in medium proferre nobiscum constituimus. Equidem nos non latet, plurimos jam ante nos circa illum occupatos fuisse, ejusque causis atque signis traditis convenientem therapiam præscripsisse, id ipsum tamen nos à proposito haud deterruit, in memoriam nobis aliisque revocantes, nihil fere nostro hoc ævo dici, quod non dictum sit prius, & nova seu ab aliis nondum tradita non quovis die sese offerre. Quem laborem nostrum, ut Divinum Numen in proximi salutem dirigat, enixis ab eo precibus contendimus.*

§. I.

J. N. J.

§. I.

Orbus ſi quis alius, qui Medicorum labores atque curam utplurimum eludit, ægrorumque patientiam nimium fatigat, affectus ſane arthriticus, præprimis vero illius ſpecies Podagra eſt, à multis vel prorſus incurabilis vel ſaltem curatu difficilis habita, parumque obediens medicamentis, à quibus etiam non rite adhibitis haud raro exaſperatur; unde omni fere tempore Medicorum opprobrium appellari conſuevit. In cujus hiſtoria tradenda primo omnium DEFINITIONEM ſeu qualemcunque deſcriptionem exhibere inſtituti noſtri ratio poſtulat.

Eſt ergo Podagra ſtricte ſic dicta, affectus p. n. pedis articulos occupans, cum dolore plus minus fixo & exquiſito, à congeſtione ſanguinis & materiæ viſcidæ, ſalinæ, acris, partes nerveas, membranaceas atque ligamentoſas diſtendentis ortus, perque periodos invadens atque actionem partium motumque vel ex parte vel omnino lædens atq; impediens.

§. II.

§. II.

Podagræ nomen à vulgo καταχρηστικῶς pro omni arthritide fixa venditatur, de generali arthritica affectione hoc vocabulum ſumente, hinc formula loquendi ſolennis ipſi eſt, **Er hat das Podagra an Händen und Füſſen** / à *Mart. Gerbezio E. N. C. Cent. VIII. Obſ.* 6. Podagra non podagra ſatis concinne nuncupata.

Arthritidis vox generalis ratione originis ἀπὸ τοῦ ἄρθρου derivanda, idem eſt ac πόνος τῶν ἄρθρων morbus artuum, ſive labor articulorum, juxta *Hippocr. Sect. III. Aph.* 31 *&* *Sect. IV. Aph.* 44. 45. vocabulum vero ποδάγρα derivari poteſt à πούς ποδὸς, pes, & ἄγρα, quod notat capturam, venationem, rem quam capimus, vel ipſum capiendi actum. Annotante *Henr. Stephano Theſ. Ling. Græc.* ποδάγρα *pedicam ſeu tendiculam, qua ferarum pedes illaqueantur* ſignificat; quæ vox ad noſtrum affectum translata fuit, eo quod pedes veluti captos & irretitos tenet, denominatione ab affecta parte deſumta. Quo etiam reſpexit *Lucianus in Trago-podagr. Tom. III. p. m.* 696. ita canens: Plerique me mortalium podagram vocant, quoniam pedum captura ſum, ποδῶν ἄγρα. Ubi & , ut id obiter hic addamus, miſeram podagricorum conditionem multis expoſuit. Gallis la goutte, forſan quia materia peccans guttatim ad articulos deſtillare creditur. Germani vero vocem Græcam mutuati eam vocant **das Podagra** / rectius **das Zipperlein**/ quibus latiore etiam ſignificatu, ſed minus ſpecifico **das Glieder-Weh** / **oder die Gicht** vocatur.

§. III.

§. III.

Paucis hiſce præmiſſis, præcipuas affectus noſtri DIFFERENTIAS in medium proferamus. Ratione ſedis & partis affectæ arthritis generatim conſiderata eſt vel univerſalis, totum corpus vel pleraque ejus membra obſidens, vel particularis, quæ nonniſi unum vel alterum affligit, fixa ideo nuncupata, hæc pro partium laborantium conditione atque varietate diverſa utique nomina accepit. Cujus nonaginta ſpecies *Æſculapium* quondam numeraſſe è *Quinto Sereno de morb. curand. c. 42.* edocemur, quas hic recenſere longum nimis foret, unam tantum vel alteram hic afferre liceat. Sic ſi ſedem ſuam fixit in genu γονάγρα: ſi in manu, χειράγρα: ſi in humero & *ſcapulis* ὠμάγρα vel ὠμοπλατάγρα: ſi cubiti articulum ἀγκωνάγρα: ſi coxam ſeu coxendicem occupat, ἰσχιὰς vel etiam & quidem frequentius dolor iſchiadicus: ſi vero regionem lumbarem, lumbago rhevmatica: ſi denique pedes detinet, ποδάγρα appellari conſuevit; de qua ultima potiſſimum ſermo nobis erit. Hæc I. RATIONE TYPI, vel brevis eſt, quæ cito & intra paucos dies terminatur, vel magis diuturna ſeu chronicoteros, in qua paroxyſmi diutius durant, & ad aliquot ſeptimanas, imo menſes protrahuntur. II. TEMPORIS, alia eſt recens & modo incipiens, quæ utplurimum lenior & clementius ægrum tractat, atque tardius recurrit longioribus intervallis: alia inveterata & habitualis, acerbius affligens. III. PERIODI, alia regularis eſt & certam periodum obſervat, quam *Th. Sydenham Medicus Anglus Tr. de podagr.* graphice deſcri-

bit, alia vero irregularis atque anomala, de qua *Guil. Musgravius pecul. tract.* egit, in quo de interna plura notatu dignissima Lectori exhibet. *Conf. E. N. C. Cent. I. & II. Obs.* 161. IV. Causæ, cujus intuitu ab *Anonymo quodam diss. de Arthrit.* 1689. *Paris.* edita in calidam & frigidam distinguitur, hujusque discriminis rationes & phænomena declarantur, illa temperamento cholerico & sanguineo, hæc phlegmatico familiarior est. Non minus alia est hæreditaria à parentibus in filios translata, cujus dispositio in utero contrahitur, alia minus talis & causis adventitiis unice adscribenda. V. Ætatis modo juniores aggreditur, quæ rarior juxta *Hippocratis* effatum *Sect. VI. aph.* 30. maxime si cælibes fuerint, modo senes & ætate provectos adoritur, quibus frequentior, ita ut certo sensu morbus senilis dici possit, sed quandoque mitior ob minorem sanguinis orgasmum atque passionum animi impetum. VI. Doloris, qui & gradu sive vehementia & specie seu sensu & duratione pro temperamenti, humorum dyscrasiæ aliarumque circumstantiarum conditione non parum differt; interdum adeo mitis est, ut à quibusdam indolens vocata fuerit. vid. *E. N. C. Dec. III. ann.* 7. & 8. *Obs.* 215. interdum valde intensus ægrum misere excruciat. VII. Moris, quo nunc contagiosa est, & alii communicatur vel cum calceis vid *Exc. Alberti Jurispr. Med. part. II. p.* 176. vel etiam cum vestibus *E. N. C. Dec. I. ann.* 6. & 7. *Obs.* 143. confer. *Helmont. de magnet. vuln. cur.* §. 33. Nunc vero talis quæ alii corpori non affricatur. VIII. Adiunctorum, quædam nodosa, alia eorum expers, alia item simplex est & nullo alio morbo comitata, alia vero cum quibusdam

dam affectibus complicata, inter quos nephritis & calculus principatum tenent. IX. Status ægri post paroxysmum, quo alii rigorem atque stuporem intercalari etiam tempore in parte affecta sentiunt, alii vero expeditius deambulandi facultate gaudent.

§. IV.

Nunc Signa nobis recensenda veniunt, quæ in Diagnostica, & Prognostica, uti Medicinæ Tyronum neminem latet, dispesci solent. Anamnestica studio hic omittimus, quia §. 15. & seqq. de illis quædam dicentur. Circa Diagnostica probe observandũ est discrimen podagræ in regularẽ & irregularem, illa ut plurimum vere & autumno juxta *Hippocratis* effatum *Sect. VI. aph.* 55. quasi subito & repente, uti vulgo persuasum est, adoritur, quod accidentia prægressa sive præterita symptomata, quæ mox exponenda sunt, negligere solet. Imminente quippe malo raro cruditatem ventriculi seu ἀπεψίαν vid. *Helmont. Tr. de sed. anim.* §. 9. attendunt, Medicoque aperiunt, uti nec dolorem mussitantem, quem à levi causa externa persentiscunt, laborantes declarant; verum, si quid revelant, accusant modo calceamenta, modo aliud impedimentum, quod gressus fatigat & aliquatenus impedit, & quamdiu malum in incunabulis est, vix sibi persuadent, aut saltem aliis confitentur, se podagra laborare. Quem morem fere epidemicum lepide exposuit *Seneca Epist.* 53. his verbis: *Pedes dolent, articuli punctiunculas sentiunt: adhuc dissimulamus, & aut talum extorsisse nos dicimus, aut in exercitatione aliqua laborasse. Dubio & incipiente morbo quæritur nomen, qui talaria cœpit*

intendere & utrosque pedes dextros fecit (distorserit) necesse est podagram fateri. Modo recensitis ventriculi incommodis neglectis, accedit intumescentia corporis, ventosa quasi gravitas, quæ sensim augetur, usque dum descensus per femorum carnes, præeunte eorum languore & torpore sentiatur, cum affectione spasmodica, horrore, rigore & febre aliquali pulsusque frequentia pro febris gradu diversa; appetitus insuper plerumque dejectus est, interdum magis urget; alvus primis diebus fere adstricta, & quoties novus redit paroxysmus, ita se habet; non minus molestia & anxietas præcordiorum accedit. Infallibile autem signum esse fertur, intumescentia venarum membro laboranti circumsitarum.

§. V.

Inter præsentis mali signa eminet dolor intensus, occupans articulorum ligamenta, membranas & periostium pedem extremum ambientia & connectentia, primum pollicis, dein latius se diffundens reliquorum digitorum, post metatarsi & tarsi ossium, tandem & tali vel alterutrius vel utriusque; hic dolor vero sentitur, ac si luxatio ossis & partis affectæ facta fuerit, cum sensu quasi aquæ frigidæ superfusæ, & gradatim intenditur, motusq; impotentiam inducit. apparente vero tumore & rubore paululum mitigatur. Erumpit interdum cum vomitu paroxysmus, prægressa nausea, plerumque circa vesperam aut noctem, & æger, qui absque multo incommodo lecto sese commisit & somno indulsit, ab eodem quandoque excitatur. Tristis hæc sensatio non modo somnum intercipit, sed & inquietudinis magnæ & per-

petuæ

petuæ quasi situs mutationis causa est; post decursum autem temporis, quo opus fuerat ad discussionem & veluti digestionem materiæ peccantis, dolor intermittit & cessat, qui etiam pro illius quantitate & natura differt. Conatur quoque æger corporis & membri, quantum valet, affecti mutatione frequenti dolorem hunc demulcere, quo corpus defatigatur, & paulo post aliqualis mador, teste *Bartholino in Act. Hafn. Vol. IV. Obs.* 59. erumpit, tandem somnus supervenit, quo finito dolor quidem sensibilior abest, sed aliqualis tumor in membro vexato in conspectum venit. Ast raro prima vice hoc malum penitus depellitur, quin potius sequitur alius paroxysmus; qui ratione novæ materiæ accedentis augetur, & symptomata quandoque majora infert: imo & interdum tertius accedit, quibus ut plurimum aliquid levaminis misero ægro conceditur. Differt & parte affecta, ita quidem, ut nunc alteruter tantum pes, nunc vero malo crescente & materia abundante, uterque affligatur. Paroxysmus mutatur ratione materiæ peccantis ut & dolor, qui cum paroxysmo circa vesperam singulis fere diebus ægrum invadit, circa horas matutinas (juxta *Senecæ* verba; *nemo diu valde dolet*) remittit, sub finem illius pruritus affligit & squammæ furfuraceæ acutæ succedunt.

§. VI.

In inveterata & habituali nodi substantia tophacea infarcti elevantur, nodosa ideo dicta, articuli, inprimis digitorum incurvantur, atq; ad motum plane inepti redduntur. *E. N. C. Dec. I. ann.* 2. *Obs.* 64. quandoque, sed rarius, exulcerata fit, de qua vid.

vid. *Act. Berol. Dec. I. Vol. VII. p. 27.* & *Joh. Schenck. Lib. V. Obs. Med.* 154. &, quod oppido raro fieri solet, in ulcere vermiculi germinant. conf, *E. N. C. Dec. III. ann. 2. Obs.* 106. Quibus addendum, quod vel crebrius recurrentes vel diutius articulos affligentes paroxysmi vestigia sui relinquant, nempe torporem, debilitatem & inactionem membrorum, item emaciationem partium præprimis suræ in tibia: vid. *Gregor. Horst. Part. II. Lib. III. Obs.* 3. Annotare porro liceat, ultimos paroxysmos prioribus mitiores esse ratione durationis atque vehementiæ doloris, quippe qui nihil aliud sunt, quam series & ordo symptomatum ab illa methodo pendentium, qua uti solet natura in materia morbum comitante foras pellenda. Quæ omnia à *Thom. Sydenham*, uti aliorum morborum, ita præprimis hujus Experientissimo, utpote cui per integros triginta & quatuor annos cnm illo conflictandum erat, *in Tr. de Podagra*, & è Veteribus *Cæl. Aureliano Morb. Chron. L. V. c.* 2. quoad minimas circumstantias delineata sunt. Unicum hoc signum addamus, à quo medicastri & empirici magnam sibi à plebe & vulgo famam aucupantur, ab urinæ inspectione omnia morborum symptomata expiscaturi, quæ uroscopia vel fraudis vel falsitatum plenissima est; siquidem quod ab emissariis nuntiatum illis fuit, non præ- sed postdicunt, sive à longo exercitio empirico sibi acquisiverunt historiam quandam morborum generalem. Ne autem urinæ inspectionem damnare videamur, non ommittere lubet, urinam podagricorum intuentibus se offerre rubicundo colore tinctam, crassam & turbidam, cum sedimento rubro, farinaceo, quandoque etiam

albo

albo, non tam arenulis, quam ſalibus cryſtalliſatis partim fundum petentibus, partim & quidem magis circa vitri parietes poſt refrigerationem concreſcentibus, quales in arthriticis morbis occurrunt; eadem quoque ab aſſumtorum liquidorum copia differt, ſiquidem non niſi tertia eorum pars per vias urinarias evacuatur.

§. VII.

Hæc ſunt præcipua ſigna regularis & fixæ podagræ: longe aliter autem ſe habet irregularis, quæ juxta modo laudatum *Sydenhamum* vel diuturniori morbi pertinaciæ, vel præpoſteræ medicationi debetur, & non pedes modo, ſed modo hanc modo aliam partem occupat atque diſcruciat, & diverſimode homines aggreditur, de qua vero ſermo nobis proprie non eſt, non niſi de fixa ab Antiquioribus appellata dicturis.

§. VIII.

Sed ſatis de his dictum, pergamus ad Subiecta, qnæ plerumque hoc malum experiuntur. In quibus recenſendis, vitio, uti opinamur, nobis nemo vertet, ſi ſeculum noſtrum ab Hippocratis ævo diſtinxerimus; utpote qui eunuchos, mulieres, niſi menſtrua defecerint, atque pueros ante veneris uſum hoc malo haud corripi *Sect. VI. Aph.* 28. 29. *&* 30. pronunciavit. Nam quod eunuchos attinet, immodico veneris uſui hunc affectum unice adſcribendum eſſe haud arbitramur, quin potius cenſemus, non omnes illos ab eodem immunes vivere, ſi diſpoſitio hæreditaria ſubſit, aut alia cauſa antecedens concurrat, aut ſi intemperato vini generoſioris uſui vel otio ni-

mium indulgeant. Sic *Jac. Hollerius* se eunuchum podagricum novisse refert. Neque mulieres ab hoc malo quondam infestabantur, sed cum hodie perversi sint quarundam mores ad luxum & libidinem compositi, quid impedit, quo minus & harum aliquæ podagra laborent? Proinde *Seneca Epist.* 95. in illas invehitur, quæ per luxum Hippocratem mendacem reddunt. Et *Mart. Lister Anglus Exerc. Med. 6. de arthrit. apud nos*, inquit: *is aphorismus* (Hippocratis supra allegatus) *minus verus est; cum infinitæ instantiæ occurrunt podagricarum mulierum, etiam quibus menstrua bene respondent.* Sæpe laudatus *Sydenham* vero inter eas non nisi vetulas & viragines, seu corpore masculorum habitum æmulantes ea infestari asserit. In pueris nescio an morbum hæreditarium exceperit; in contrarium enim prostant exempla, uti & puellarum, utut rariora earum, quæ nonnisi decem vel duodecim annos natæ hoc malum aliquando incurrerunt. vid. *E. N. C Dec. I. ann.* 8. *Obs.* 12. & *Salmuth Cent. III. Obs.* 53.

§. IX.

Progredimur ad ea subjecta, quæ morbo huic articulari frequentius exposita esse observantur. Ille plerumque invadit senes, juxta *Hippocratem Sect. III. aph.* 31. utpote in quibus spirituosæ particulæ magis deficiunt, fibræ & tonus partium relaxatus, digestiones item atque secretiones non rite succedunt. Viros item consistentis ætatis, floridi, turgidioris & spongiosioris habitus, qui victu lauto & opiparo utuntur, otio & potui generoso atque largiori indulgent, præterea ingenio acuto præditi, rarius graciles & maci-

lenti

lenti, magis ea temperamenta, in quibus ſanguineum prædominatur. Ætate florentes quandoque corripit, ut *Sydenhami* verbis utamur, *quoties ſcilicet infelicia morbi ſemina à parentibus quaſi ex traduce acceperint, vel ſi hoc non fuerit, immodicæ veneri præmaturius indulſerint, aut exercitiis omnino valedixerint* : adde & Baccho ſtrenue litarint, non minus animi pathematibus, præ aliis iracundiæ ſe manciparint. Pauci autem juniores vera & genuina vexantur, ſed leviculam aliquam quaſi vellicationem præſentiunt: plures divites diætæ lautæ dediti, hinc Dominorum Morbus die Herren-Kranckheit / uti & Morborum Dominus vocatur, illud *Camerar. ſyllog. memorab. Cent. IV. part.* 7. explicat. Experientia etiam docet, opulentos antea, ſed pauperes factos pauco tenuique victu inſtituto corpusque laboribus exercentes ab hoc malo vindicatos fuiſſe, vid. *Joh. Schenck Libr. V. Obſ. Med.* 129. & *Caſp. à Reies Elyſ. juc. quæſt. Camp. quæſt.* 88. raris exemplis oſtendit, lautæ & opiparæ menſæ in ſimplicem, frugalem ac pauperculum victum mutationē hunc affectum curaſſe. Confer. *Camer. Syll. memorab. Cent. IV. part.* 5. Quæ vero ætas & quod hominum genus ab hoc affectu quam maxime excrucietur, poſt *Sydenhamum* nervoſe, uti ſolet, deſcribit *Georg. Bagliv. Prax. Med. Lib. II. cap.* 6. his verbis: *podagra, doloroſus articulorum morbus illos præ cæteris invadit ſenes, qui, poſtquam meliores vitæ annos mollius ac delicatius tranſegerunt otio, crapulis, veneri, vino, aliisque ſpirituoſis liquoribus uberius indulſerint, ingraveſcente jam ætate ab exercitiis, quibus juvenes aſſueverant, deſueſcunt & vitam omnino otioſam degunt.*

§. X.

SUBIECTUM ſpeciale, cui inhæret, aut pars dolore affecta primario eſt pes extremus, ſeu pars extremitatis inferioris ultima, ejusque articuli, in principio plerumque pollex illius, qui dolor poſtea per totum pedem diffunditur. Principales vero partes, quæ patiuntur, ſunt membranaceæ, ligamentoſæ & tendineæ, magna in copia hoc membrum, utpote è pluribus numero oſſibus compoſitum, cingentes & inveſtientes, imò & perioſtium ibidem locatum per conſenſum afficitur. Hæc organa exquiſito ſenſu gaudere neminem latet, quia uti aliæ corporis membranæ nerveæ & ligamentoſæ quamplurimis fibris nerveis dotatæ ſunt, maxime perioſtium, quod non modo per ſe valde ſenſibile eſt, ſed & oſſibus, quibus adjacet, ſenſum impertit; quæ multum diſtentæ aut à materia acri & vellicante irritatæ non poſſunt non ſenſationem illam moleſtam inferre. In juncturis potiſſimum ſedem fixam habere dolorem, nomen arthritis vid. ſupra §. 2. indicare videtur, tum & quia ille ipſe à leviſſimo partium & oſſium motu non parum exacerbatur. Id quod non inficiamur, hoc unicum addentes, quod intra membranas, ligamenta & tendines humores vitioſi magna ex parte hoſpitentur, quæ impedita & motui obtemperare neſcia hunc effectum producere in propatulo eſt. Quæſtionem hic movere haud alienum eſt, cur artus & potiſſimum inferiores primum, tum in principio morbi, tum etiam in ejus progreſſu vehementius affligantur, cujus phænomeni rationes ſequentes eſſe poſſunt. I. Quia pedes à corde remotiſſimi, adeoque humorum ſtagnationi præ

aliis obnoxii ſunt. II. calor nativus ibi minor eſt, quam alibi. III hæ partes à frigore externo aut terra humidiore magis patiuntur. IV. à motu & ingreſſu multum debilitantur. V. à calceis arctioribus, uti moris eſt, non parum comprimuntur. VI. partes nerveæ, membranaceæ & tendineæ hic luxuriant. VII. humores in ætate ſenili, quæ huic malo præ aliis expoſita eſt, experientia teſte, ad partes inferiores ruunt. Conf. *Joh. Dolæi. Tr. de fur. podagr. lact. vict. c. IV.* §. 4. *& Camerar. Syllog. Memor. Cent. XII. part.* 2.

§. XI.

Cum vero morbi noſtri Causa efficiens cognita eſſe debet, uti eleganter Tullius, Medici, inquit, cauſa morbi inventa curationem inventam eſſe putant, ad eam pro ingenii modulo explanandam nos accingimus. Quæ cum multiplex ſit, illa probe diſtinguenda eſt; & primo loco, quod Immediatam ſpectat & Proximam, eam in fibrarum membranacearum, ligamentoſarum atque nervearum diſtenſione juſto majore, expanſione, irritatione, vellicatione atque contractione ſpaſtica non inepte poni arbitramur, orta à decubitu, congeſtione & ſtagnatione cum ſanguinis tum etiam ſeri dictis in partibus facta, quæque Causæ Mediatæ & Proximioris nomine venire poteſt. Probat illud tumor partis laborantis rubicundus & urens, qualis in inflammatione partium occurrere ſolet; item dolor pulſatorius pro ſubjecti conditione magis minuſve perceptus: qui ſanguis diutius ſtagnans acrimoniam induit; præprimis ſerum ſalia cujuscunque naturæ ſolvens ſe-

cumque vehens acrius redditur, atque ſenſus hujus moleſti cauſa evadit. Uti vero pathologia ſalſa, ſeu ut clarius loquamur, ſalia prædominantia non unice in cauſarum materialium cenſu allegari, ita illa tanquam ſtagnationis conſequens non omnino proſcribi debent. Sunt enim qui nonniſi acidam aut ſalſam humorum dyſcraſiam immediatum doloroſorum pathematum auctorem in ſcenam producunt, ac ſi iſta eſſet Trojanus ille equus, è quo tanta morborum articulos varie afficientium caterva prodiiſſet ſemper & adhuc prodiret. vid. *Act. Berolin. Dec. I. vol.* 10. *p.* 68. omiſſa humoris vitalis abundantia, orgaſmo & ad certa loca decubitu. Quin quod inter ſe diſceptant, quodnam ſalis genus accuſandum proprie ſit, dum alii acido, utpote præ reliquis pungente atque rodente, uti *Helmontius* atque *Ettmüllerus*, quidam tartareo, uti *Frid. Hoffmann. Prof. Halenſ. Celeb. Med. Rat. Syſt. T. IV. P. II.* §. II. *c.* 11. multisque rationibus evincit, alii alcalino & lixivioſo potiores hic partes tribuunt, his potiſſimum rationibus inducti, quod podagricorum ſanguis plus ſalis alcali quam ille ſanorum contineat, tum & quod ſubſtantia tophacea è nodis podagricorum erumpens manifeſte ſit alcalina. vid. *Joh. Colbatch Tent. phyſ. de alcal. & acid. reſp. morb. cur. & Tr. de podagr.* Quidam acidum & alcali conjungunt, quod *Tachenius in Tr. Hippocrat. Chym.* fecit. Sed nec hi cum ſe invicem concordant, aliis fixo, aliis volatili magis hunc effectum adſcribentibus, vid. idem *Tachenius de morbor. princip. p.* 438. aliquibus etiam ſal peccans in podagra mediæ inter fixum & volatile poteſtatis eſſe contendentibus, cujus opinionis eſt *Nathan. Lacy. Tr. de podagr.*

dagr. Iterum alii ab humore acri & corroſivo hoc malum derivant.

§. XII.

Anglorum quidam, inter quos recenſere liceat *Clift. Wintringham Tr. de Podagr. & Rich. Bulton. Tr. de arthrit. & Th. Williſium*, his non contenti ſalibus pituitam ſeu liquidum viſcidum vel ſanguinis vel ſeri vel etiam nervorum, placito iſtis ſolenni, conjungunt, quod oleoſæ mucilaginis in articulis reperiundæ craſin invertit, & mixtum quoddam peregrinum producit; à quibus non multum abludit *Clopt. Havers Oſteol. nov. Diſc. IV.* cauſam podagræ in acidum mucilaginem in glandulis juncturarum ſequeſtrantem conjiciens, indeque phænomena & ſymptomata ejus explicans, præprimis illud, cur pedes frequentiſſime cum hoc morbo conflictentur. *Ettmüllerus Coll. Pract. Lib. II. ſ. 2. c. 3. art. 8.* pariter acidum cum ſynovia ſeu aqua articulari, (dem Glied-Waſſer) junctum illudque inquinans accuſat, idque probare conatur ex ejus condenſatione in tophaceam ſubſtantiam membranarumque eroſione, cum quibus apprime convenit. *Joh. Dolæus* ſupra laudatus, niſi quod & acidum & acrem humorem in glandulis mucilaginoſis ſecretum vel cum earum liquore mixtum concurrere autumet. *Joh. Bapt. Contoli* vero, dum *Inſt. Med. de glutin. in corp. hum.* gluten præternaturale à variis cauſis prognatum allegat, ab his nihil diverſum dicere videtur. A quibus ſalibus magis minusve fixis aut volatilibus multiplicem doloris ſenſum explicare conantur; nempe gravativum, prementem, coarctantem

luxan-

luxantem, & pendentem, à materia craſſiore & viſcida articulis impacta derivant: punctorium, ſpaſticum & ictum quaſi clavæ metatarſum confringentis acido prædominanti adſcribunt; pulſatorium vero, inflammatorium atque urentem magis ab alcalinis provenire conjiciunt, mordacem denique lancinantem atque rodentem particulis acribus & ſubtilibus magis deberi cenſent. Et ſic de reliquis triſtis hujus ſenſationis ſpeciebus judicandum eſſe arbitrantur. Uti & tophos in articulis enatos nil aliud quam ſubſtantiæ ſalinæ & tartareæ coagulum eſſe contendunt. vid. *Kerckring. Spicil. Anat. Obſ.* 28.

§. XIII.

Verum aliqui Recentiorum hanc ſalinam humorum dyſcraſiam, tot acrimoniæ effectus, totque effictos & comentitios ſapores ex affectus noſtri ætiologia exulare jubent, quin potius plethoram ſeu ſanguinis abundantiam, uti plurimorum morborum, ita & hujus cauſam agnoſcunt, ea potiſſimum ratione inducti, quod in temperamentū ſanguineum floridum & ſpongioſum corporis habitum non minus ac vitæ otioſæ & diætæ lautæ deditos plerumq; cadat. Non vero plethoram ſibi relictam ſed à cauſis procatarcticis variis v. gr. animi pathematibus, potu ſpirituoſo &c. commotam accuſant, unde fieri perhibent, ut ſanguis in orgaſmum concitatus à principio vitali corporis ſaluti invigilante mediante tonico motu aucto ad partes externas & quidem infimas, ad quas in provecta ætate facilius ruit, propellatur, eum in finem, ut ille ipſe copia abundans evacuetur, ſicque corpus ab ejus ſarcina liberetur. Quem finem cum natura ob incompletam

con-

congeſtionem non aſſequatur, dictis in partibus congeritur, atque ſupra memoratorum effectuum auctor exiſtit. Cui abundantiæ humoris vitalis ſpiſſitudinem jungunt, utpote quæ illam preſſo pede ſequitur. Quæ omnia *Jll. Georg. Erneſt. Stahlius* ejusq; Aſſeclæ argumentis firmiſſimis & ſolida experientia ſtabilitum iverunt. Quæ theoria uti tum in hæmorrhagiarum negotio, tum etiam in alio ſtatu p. n. fundamento ſuo non deſtituitur, multiplicique experientia comprobatur, ita dyſcraſiam ſalinam, quæ congeſtionum & ſtagnationum conſectarium non absque ratione ſtatuitur, è cauſarum remotiorum catalogo penitus proſcribere dubitamus.

§. XIV.

Quod jam ſpectat CAVSAS podagræ ANTECEDENTES, quæ proximiorem invitant & præviam in corpore diſpoſitionem indicant, illæ res naturales complectuntur, in quibus enarrandis initium faciamus à DISPOSITIONE HÆREDITARIA, quæ non leve hic ſymbolum confert; in confeſſo quippe eſt, parentes bona vel mala & moralia & phyſica toto die veluti per traducem filiis communicare, unde *Joh. Fernelius Pathol. L. I. Cap. XI. ſenes*, inquit, *& valetudinarii nephritici, arthritici & epileptici filios vitioſa conſtitutione gignunt, qua tandem in morbos ſimiles, hæreditarios idcirco nuncupatos, incurrant, ut parentibus liberi ſuccedant, non minus morborum quam poſſeſſionum hæredes.* Quo etiam pertinet illud Poëtæ ita canentis:

Qui viret in foliis venit à radicibus humor,
Sic patris in natos abeunt cum ſemine morbi.

Quod aſſertum hodierna ſatis experientia comprobatur, ſiquidem non unum proſtat exemplum eorum, qui à patre podagrico nati hoc malo pariter correpti fuerunt, idque eo maturius, quo graviores & frequentiores circa diætam errores commiſerunt; ſeminium quippe illud podagricum in corpore latitat usque ad maturationem, quod à cauſis occaſionalibus facile in actum deducitur, atque in articulos procumbit: & quod mirum, illud non tam in filios, quam in nepotes quandoque propagari, cujus rei teſtis eſt *Vit. Riedlinus Lin. Med. ann. 3. menſ. Decembr. obſ. 21.* II. Allegari meretur TEMPERAMENTVM podagræ familiarius expoſitum, quod utplurimum eſt ſanguineo- cholericum, rarius phlegmaticum atque melancholicum, niſi diſpoſitio hæreditaria ſubſit; in ſanguineo humor vitalis multum abundare ſolet & in partibus poroſis hoſpitatur, qui non rite circulans ibidem colligitur, ſtagnat, partes diſtendit inq; iis, maxime ſi ſenſibiliores fuerint, ſpaſticam conſtrictionem atque dolorem excitat, idem magis evenit, ſi plethora ab animi pathematibus, præprimis ira ſubinde commoveatur, id quod in cholerico fieri aſſolet. In phlegmaticis, ſi quando ea corripiuntur, turgida corporis conſtitutio eo confert, & magis indolens eſt; de melancholico ſupra jam dictum, nempe macilentos & graciles illa quandoque etiam laborare, id quod facile concipimus, conſiderantes eorum ſanguinem ſpiſſum ſaliniſque atque terreſtribus particulis imprægnatum eſſe. III. HABITVS CORPORIS ſpongioſus, floridus atque turgidulus: experientia quippe probat, omnes qui eodem præditi ſunt, hunc affectum facile & frequenter incurrere,

niſi

nisi diæta exacta illum præoccupent atque avertant. IV. Imbecillitas artuum naturalis, vel à nativitate & veluti connata, plerumque à vasorum pororumque coarctatione pendens, vel à causis adventitiis, nimio scil. motu, deambulatione, frigido & humido] aëre, distorsione, luxatione, vulnere aut ulcere proveniens. V. Ætas, quæ ordinarie senilis est, hinc *Hippocrat. Sect. III. aph.* 31. articulorum dolores morborum senilium catalogo adscribit; in promptu causa est, in hac quippe ætate vita plerumque sedentaria, caloris nativi defectus, circulatio sanguinis lenta, copiosior humorum viscidorum proventus, horumque ad inferiora directio observatur, & si ætatem juniorem corripit, non tam fixa, quam potius vaga arthritis est, aut ab insigni diætæ errore inducta, aut hæreditaria existit, morbusque incongruus ratione ætatis dici meretur. VI. Sexus virilis præ fœminino, nisi perversi hujus seculi mores hunc ordinem invertant, qua de re supra §. VIII. dictum fuit. VII. Regio, cujus intuitu in propatulo est, plures in illa podagricos reperiri, in qua vini potus ordinarius est, & quo generosius illud fuerit, uti Hungaricum, Hispanicum, &c. quo majori etiam in copia ingurgitatur, eo magis veritas nostro huic asserto constat. Dantur etiam regiones, in quibus hoc malum velut endemium est, uti Moravia, Hungaria, Austria. *vid. Rolfinc. L. IV. de Articul. affect. C.* 1.

§. XV.

Inter Causas Procatarcticas seu occasionales, quæ sex res nonnaturales dictas comprehendunt, primo loco allegari meretur Aer, hic si

pluviosus, turbidus, nebulosus, frigidus & humidus, vitiosis & malignis effluviis, salinis item & nitrosis particulis impraegnatus fuerit, non solum huic morbo, sed & aliis producendis multum favet. Hinc verno tempore familiaris est hic affectus, vid. *Hippocr. Sect. III. Aph.* 20. *& Sect. VI. Aph.* 55. quippe quo humores hyeme collecti calore aëris fermentantis commoventur, fluxiliores redduntur, atque cum sanguine ad singulas partes, extremas etiam majori cum nisu amandantur, unde materia peccans tempore praegresso collecta, maxime ad debilitatas partes fertur, in minimis extremitatum vasculis stagnat, cumulatur, atque ita membranas distendit, ibique diutius haerens vellicatione & rosione paroxysmum inducit. Autumno vero tum à transpiratione, quae aestate copiosa fuerat, imminuta, tum variis diaetae erroribus plura in corpore nostro recrementa generantur, humores ad interiora regurgitant, eoque magis quo major aëris inaequalitas quoad calorem & frigus simul concurrit, unde fit, ut recrementa in massa sanguinea detenta post ad partes debiliores & remotiores, nempe pedes deponantur. Non minus aëris mutationi aliquid tribuendum, unde est quod paroxysmus paulo ante aequinoctium vernale & post autumnale regulariter utplurimum invadat, quam in rem curatius inquirit *Clift. Wintringham. Tr. de podagr.*

§. XVI.

Nihil autem è rerum nonnaturalium classe ventriculi actionem magis destruit, quam Cibus & Potus immoderate assumtus, quod *Hippocrates Sect. II. Aph.* 4. suo jam tempore annotavit. Multi, ne dicam

cam

cam omnes fere podagrici ſive quantitate ſive qualitate in aſſumendis cibis peccant. Non minus fermentum ventriculi depravatur multiplici varietate ciborum Magnatibus familiari, quam ob cauſam illi facillime hunc in morbum præ aliis incidunt: licet enim ſint εὔπεπτοι & concoctu faciles, nimia tamen in copia aſſumti digeſtionem turbant ventriculumque aggravant, unde ejus fermentum iners redditur alimentorumque ſolutio impeditur: quod liquidum viſcidius & ſimul acrius per ultima & anguſtiora vaſa, inprimis quæ in extremitate inferiore ſunt, difficulter circulatur & ibidem congeritur. Taceo cibos ſale abundantes, inter quos carnes fumo induratæ, piſces ſaliti alimentaque muria condita principatum tenent, multum huc conferre. Sed nec errores circa potum ſilentio prætereundi ſunt, quo pariter ac de cibo ſupra dictum fuit, ratione quantitatis & qualitatis peccatur: ii nimirum, qui vina generoſiora, imo & quæ acido atq; tartaro abundant, magna in copia & ad ebrietatem uſque ingurgitare ſolent; item qui potui minus defœcato & facile fermenteſcenti, magis qui valde ſpirituoſo indulgent, huic malo præ aliis expoſiti ſunt. Quod enim hæc & ſimilia immoderate hauſta productionibus hujus affectus multum faveant tremuli τῶν οἰνοφίλων articuli ſatis indicant, nec non præter experientiam quotidianam *Jacob. Tollius Epiſtol. Itiner. V. p.* 144. teſtatur. E contrario ex hydropotis nullus facile in hunc morbum incidit, teſte *Bruyerio de Re cibar. l. XVI. c.* 13. *& Nic. Pechlino Lib. II. Obſ.* 27. Exempla podagræ ex abſtinentia ejus per integrum annum ceſſantis, ſed hujus copioſa ingurgitatione recidivantis vide

 apud

apud *Joh. Petr. Lotichium L. VI. Obs. Med. 3. c. 1.* & *Joh. Rud. Camerarium Syllog. Memorab. Cent. XIX. part. 70.* Illud enim fermentum ventriculi destruit ejusque tonum labefactat, insuper particulas tartareas in corpore adauget, quo sensu forsan Morbus Tartareus à Paracelso aliisque nuncupatur. Vini abusum quam maxime accusandum esse porro confirmant Poëtæ Græci, qui podagram Bacchi & Veneris filiam esse finxerunt.

§. XVII.

Sed hæc de cibo & potu dicta sufficiant: pari ratione SOMNUS immoderatus & VIGILIÆ immodicæ ad malum hoc procreandum conferunt, id quod ratio atque experientia confirmant: immodicus quippe somnus corpus reddit dissolutum, humores inspissat, eorumque circulum retardat: præprimis meridianus podagræ, ut & aliis morbis eandem ob causam natales præbere solet. Non minus autem nimiæ vigiliæ nocent, quæ non solum digestiones labefactant, sed & corpori nostro siccitatem adferunt, & sanguinis massam in orgasmum excitant, quo facto, maxime si plethora concurrit, humorum decubitus ad inferiora fieri assolet. Neque ignotum est, quid noxæ lucubrationes afferant; quod si enim vigiliæ immodicæ sanitati præjudicium afferunt, multo magis illæ nocent, quibus meditationes de re quadam seria in multam noctem protractæ accedunt; ab iis quippe multi hypochondriaci, calculosi, imo & podagrici redditi fuerunt. Ut nihil dicam de iis, qui magnam noctis partem comissando transigunt, hi sane citius hoc malum sibi conciliant. Dandum vero uti aliis in rebus, ita & hic aliquid consuetudini est, siquidem ex *Hippocratis*

mente

mente *Sect. II. Aph. 50. à multo tempore consueta, etiamsi fuerint deteriora, insuetis minus turbare solent.*

§. XVIII.

Si vero quicquam ad valetudinem vel conservandam vel destruendam multum confert, id sane Excessus vel Defectus In Motu est. Excedit vero ille, si vehemens nimis, etiam post assumtos cibos instituatur, atque nimis diu continuetur, quo spiritibus animalibus nimium dissipatis chylificationis negotium turbatur. Qui si pedestri itinere suscipitur, extremitates inferiores multum inde defatigantnr & debilitantur, adeoque major humorum vitiosorum affluxus eo invitatur. E contrario multi, quin plures neglecto motu quieti & vitæ sedentariæ nimis, quam par est, se dedunt, qua sanguinis circulatio, secretiones & quævis in œconomia animali functiones lente succedunt, unde varia in corpore recrementa colliguntur & cumulata ad pedes se demittunt. Et sane nullis exponi verbis potest insignis motus corporis, sed lenis & constanter atque diutius continuati utilitas, quam omnes Artis Statores & Promotores dudum agnoverunt & deprædicarunt, præ aliis *Frid. Hoffmannus Prof. Halens. Celeb. in diss. de motu optima corp. medicina.* Quin & exempla prostant eorum, qui hoc malum in incunabulis existens solo motu atque labore, vinique abstinentia profligarunt, & in herba veluti suffocarunt. Sed nec silentio prætereunda est mobilis vitæ generis in sedentarium mutatio, ætate provectis familiaris, qui exercitiis diuturnis & longo labore defatigati reliquos vitæ dies tranquilliore modo transigere cupiunt, eoque ipso morbum, de quo sermo nobis

bis eſt, ſibi contrahunt. Modo dictis adſtipulatur experientia, docens, podagræ magis obnoxios eſſe otio indulgentes lauteque viventes, quam eos, qui exercitiis & laboribus aſſuevere.

§. XIX.

Liceat inſuper in ſcenam proferre Animi Pathemata, ea quidem per accidens morbos interdum curarunt, uti plures obſervationes id probatum eunt; ex ſua vero natura affectibus præternaturalibus natales potius præbent. Et quidem iræ primum mentionem faciamus, quippe quæ ad præcipuas non immerito cauſas refertur, uti in vulgus notum eſt. Nam quod apud *Vit. Riedlinum Lin. Med. ann. V.* & in *Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 64. & alibi legimus, nempe arthritidem ira expugnatam fuiſſe, ad rariora & curam fortuitam pertinet: uti etiam ab aliis animi pathematibus, qua de re aliqua exempla in medium affert *Mich. Ettmüllerus l. c.* Iracundiæ autem vehementioris effectus eſt, ſanguini impetuoſiorem motum imprimere, tremoremque ac alterationem artubus, præprimis inferioribus inferre; neque tantum ſanguinem, ſed & bilem nimium commovere totumq; corpus debilitare ſolet. Verbo quicquid maſſam ſanguineam commovet & in orgaſmum excitat, ad paroxyſmos podagricos generandos pariter ac renovandos aptiſſimum exiſtit. In quem affectum cum plerique podagra laborantes, teſte Cæl. Aureliano, proclives ſint, non immerito illis exprobratur, iſtam nemini niſi volenti injuriam, ſi quæ eſt, facere. Quid autem immodicum Veneris exercitium atque nimia ſeminis evacuatio præſtet, in propatulo eſt:

eſt: maxime ſi juvenes juſto maturius & circa primos pubertatis annos eidem vacant. Inde enim fit, ut lympha blanda nimis, quam par eſt, è corpore relictis craſſioribus & impuris excernatur, ſpiritus exhauriantur, & totum corpus multum enervetur, quæ Venus eo citius & certius hunc morbum parit, ſi cum Baccho nupta fuerit, juxta illud Poëtæ:

Vt Venus enervat vires, ſic copia vini
Et tentat greſſus, debilitatque pedes.

Præterea frequentior ſeminis excretio humores ad partes genitales in copia invitat, qui deinde in extremitates à coitu antea debilitatas facile deponuntur. Uti autem Venus ad hoc malum diſponit, ita pariter podagrici ſalaciores obſervantur, ob rationes à *Petr. Foreſto Lib. XXIX. Obſ.* 2. allegatas. conf. *Sinibald. Geneanthr. L. II. Tr.* 2. *c.* 10. Pergendum quoque ad excreta & retenta eſt, quæ ſuum pariter ſymbolum huc conferunt, nempe alvi ſucceſſus minus reſpondens, tranſpiratio non ſatis ſuccedens, ſudor ſuppreſſus è pedibus maxime erumpere antea ſolitus. Ultimo loco prætereundum ſilentio non eſt, experientia confirmari, haud paucos, qui annotatos diætæ errores committunt, ab hoc malo immunes vivere, è contrario alios, qui ſatis exactam vitæ rationem à longo tempore obſervarunt, eidem obnoxios eſſe, id quod peculiari diſpoſitioni ad humores vitioſos generandos vel corrigendos aptæ tribuendum eſſe cenſemus.

§. XX.

Quod porro Causas Præter Naturales ſive morbos prægreſſos concernit, primæ utique viæ

accuſandæ ſunt, quæ ab illegitimo ſex rerum non naturalium uſu manes ſuos toto die patiuntur: è quibus primum locum obtinet APEPSIA & cruditates in ventriculo genitæ, & cum cauſis mali noſtri concurrentes. II. PLETHORA ſeu ſanguinis tum in vaſis, tum in partibus poroſis abundantia, quæ eo magis huc confert, quo magis illa à variis cauſis vel internis vel externis commovetur. III. CACOCHYMIA ſeu dyſcraſia humorum ſalina, quæ in ſanguine, magis in ſero hoſpitatur. IV. EVACUATIONES SANGUINIS ſinceri naturales ſponte ceſſantes, vel arte ſed mala ſuppreſſæ, ſive artificiales antea aſſuetæ, poſtea neglectæ; ad priores varias hæmorrhagiarum ſpecies, inpr. hæmorrhoides externas, ad poſteriores V. S. ſcarificationes & hirudinum applicationem referimus. V. NEPHRITIS & CALCULUS, in quibus ſanguis ad renes congeſtus facile ad inferiora deſcendit. VI. COLICA, nempe SANGUINEA illa ab Hippocrate de intern. affection. §. 49. ileon hæmatites dicta, qua emanente idem, quod in nephritide diximus, evenire ſolet. VII. DOLORES RHEVMATICI partium inferiorum atq; iſchiadici haud raro in podagram tranſeunt. VIII. MALI HYPOCHONDRIACI apparatus, qui ſyndrome eſt plurium ſymptomatum in abdomine ſeſe exerentium, eo quoque ſymbolum confert. IX. ULCERA ANTIQUA, quæ diu antea manarunt, conſolidata, fonticuli item occluſi, quorum materia per illos antea excreta ad partes inferiores deponitur, denique X. quandoque etiam MATERIA IN FEBRIBUS peccans non rite evacuata per metaſtaſin eo defertur.

§. XXI.

Recenſitis ſignis diagnoſticis & cauſis, pedem

promovemus ad Prognosin, in qua, uti in omni morbo, ita & in hoc non temerarius sit Medicus Rationalis, nec magno promissor hiatu (quod empiricis solenne est) quia pollicitatio ante curationem nimiam excusationem postea requirit: sunt autem signa prognostica vel salutis aut mortis, vel durationis, vel modi eventus. Ratione priorum & quidem salutis habemus primo loco, quibus podagricos solemur, hunc affectum, quamdiu regularis est, certo sensu salutarem pronuntiando; quia enim materia peccans ad partes externas & ignobiliores expellitur, interna & vitalia organa ab aliis periculosis insultibus immunia existunt: unde primum insultum expertis non sine ratione gratulamur. Imo & hoc dolore vexatos, exceptis iis, quos in juventute jam corripuit, plerumque annosos fieri vulgo persuasum est, & experientia confirmat. Quare *Joh. Nic. Pechlinus L. II. Obs.* 25. morbum nostrum metastaticum vocat, nempe talem, in quo metastasis humorum vitiosorum ad partes inferiores salutari naturæ consilio & critico conatu contingit; & *Clopt. Havers Osteol. nov. Disc. IV. de arthrit.* humorem per motum criseos secerni contendit, imò & probat hac ratione à malo nostro non paucos affectus præternaturales præcaveri; nec minus *Guil. Ten- Rhyne Diss. de arthrit. hoc sensu præstare*, ait, *arthritide laborare quam febre, quoniam morbifica causa à nobilissima ad ignobiles partes divergit, quin imo articulorum hoc vexamen non modo periculi immune, verum etiam in multis aliis ægritudinibus προφυλακτικὸν esse.*

§. XXII.

Hæc modo dicta uti solatio illis esse possunt,

ita è contrario animum dejiciat, quod, qui podagræ semel laborarunt, sibi in posterum im̃unitatem ab ea polliceri vix possunt, quia non omnis materia uno aut altero paroxysmo evacuatur, sed portio ejus ad massam sanguineam remeat novasque successu temporis turbas concitat: podagricus ergo in integrum vix restituitur. Plures hujus rei rationes vid. apud *Mart. Listerum de Morb. chron. Exerc. VI.* Quod si tamen exactam vitæ rationem atque diætæ regimen observat, hoc malum si recens & in incunabilis adhuc fuerit, vel averti penitus, vel saltem ita mitigari poterit, ut paroxysmi tardius recurrant, & si redierint, mitius & clementius ægrum habeant. Novimus hic loci virum non infimæ conditionis, qui podagram incipientem quotidiano corporis motu, moderato labore & omnimoda vini abstinentia profligavit, atque in herba velut suffocavit, adeo ut immunis postea ab illa vixerit. Brevior & mitior affectus salutem promittit, quod si vero acerbior & vehementior fuerit, ab aliquo etiam tempore invaluit, quo frequentior item paroxysmi recurrunt, & quo magis status corporis cachecticus concurrit, omnesque regulæ diæteticæ susque deque habentur, curatu difficilis ne dicam incurabilis est, eoque magis, quo magis partes affectæ atque vires multum debilitatæ & à nodis tophaceis defiguratæ sunt, eam ob rationem, quia causa morbi proprior tum in motu consuetudinali, tum in acrimonia & viscididitate humorum fibrarumque rigiditate & canalium coarctatione consistit, quæ omnia pristinum in statum restituere opus est atque labor non levis: de hac potissimum valet illud Poëtæ.

Tollere nodosam nescit Medicina podagram.

Ad

Ad podagram incurabilem referenda quoque est hæreditaria: nam unicum forsan exemplum est pueri octavo ætatis anno ea laborantis & à Mich. Ettmüllero curati. vid. *Coll. Pract. L. II. Sect. 2. c. 3. art.* 8. item quæ mature & junioribus annis adoritur, quæq; in principio neglecta radices egit altiores, deniq; quæ cum multis iisque gravioribus symptomatibus stipata aliisque morbis complicata est. Quæ porro sanabilis sit, quæve incurabilis. *Hippocrates Prædict. II. nr.* 15. recensuit.

§. XXIII.

Utut autem hæc & similia observationibus comperta & experientia comprobata sint, raro tamen lethalis per se evadit hic affectus juxta Eundem *de Affect. Sect. V.* nisi anomala sit (quam experientia edoctus *Guil. Musgrave de arthrit. anomal. Cap. I.* §. 17. sæpe funestam pronuntiat) aut aliæ circumstantiæ statum hunc periculosum inferant: adeo ut qui ea moriuntur, qua tali periisse haud dicendi sint vid. *Act. Berol. Dec. II. Vol.* 5. *p.* 65. Inter quas præcipuæ fere sunt, si quando natura ob ætatem ingravescentem fatiscens aut vires à quacunque causa exhaustas humoribus vitiosis displodendis & ad extrema propellendis par amplius non est: conf. *Georg. Baglivus Prax. Med. Lib. II. c.* 6. malumque sedem mutare videtur, ut *Hagendornii* verbis *Cent. III. hist.* 27. utamur; tunc in corpus non tam retrocedit quam retrocedere creditur, seu, ut clarius loquamur, dicti humores vitiosi intus stagnantes ad organa nobiliora feruntur: de qua retrograda *Frid. Hoffmanni Diss. de podagr. retrocess. in corp. Vit. Riedlin. Cur. Med. ann. X.*

Obſ 883. *Welſch Hecatoſt. Obſ. II. E. N. C.* paſſim videri poſſunt. Præterea graviſſimus & ſæpe lethalis fit hic affectus, ſi ægri moræ & dolorum impatientes vel repetitis precibus à Medico efflagitant, vel inconſulto illo proprio auſu, aut empiricorum vel muliercularum ſuaſu varia topica remedia applicant, nempe repellentia, refrigerantia, anodyna, adſtringentia, nimirum emollientia, aut alia, quibus naturæ motus turbantur, vid. *Roſ. Lentilium Miſcell. Pract. Med. part. II. p.* 310. Quin potius curæ cordique habendum eſt ſalutare, quod *Andr. Lövv. E. N. C. Dec. III. ann.* 5. *&* 6. *Obſ.* 155. dedit conſilium, dum podagrici, inquit, diu ſupereſſe cupientes, topica repellentia, frequentiora purgantia & vomitiones, nec non copioſa ſudorifera cane pejus & angue fugiant. Et hæc de prognoſi quoad eventum dicta ſufficiant.

§. XXIV.

Durationem ejus quod attinet, notamus affectum hunc ex ſe & ſua natura chronicum & diuturniorem eſſe, qui autumnali, quam qui vernali tempore ſcenam ludit, quo vegetior ætas, quo majus naturæ robur, quo tenuior materia peccans, item quo ſtrictior obſervatur diæta, & quo magis ſolicite cauſæ eum provocantes & foventes evitantur, eo mitius decurrit, & citius finitur paroxyſmus, quem etiam quandoque morbus ſuperveniens ſolvit, ſcilicet hæmorhoidum fluxus, diarrhoea, ſcabies &c. *E. N. C. Vol. II. Obſ.* 163. in ſubjectis phlegmaticis non ſolum dolores mitiores ſunt, ſed etiam brevius tempora ſua decurrunt, quam in ſanguineis aut cholericis. Hippocratis effato, qui podagrici morbi

fiunt, hi ſedata inflam̄atione in quadraginta diebus decedunt *Sect. VI. Aph.* 49. Modum eventus *Ettmüllerus loc. ſupr. cit.* ſatis accurate nobis tradit, nempe I. morbum fere totum in articulo diſcuti finito paroxyſmo. II. tumorem in materiam ichoroſam aut ſaniem purulentam mutari ſenſimque foras exſudare, quod tamen raro contingit. III. tophos poſt paroxyſmos relinqui, & totalem quandoque contracturam à nimia partium extenſione poſt ſe trahere. & IV. paroxyſmo ſua tempora non abſolvente materiam relictis articulis ad alias partes regurgitare & obſervante *Baglivo l. c.* in hydropem, dyſpnœam, paralyſin, colicam, apoplexiam aut convulſiones, adde catarrhum ſuffocativum, viſcerum inflammationes terminari, quo facto ægrotantium ſalus anguſto in loco poſita eſt, & *tandem æger*, ut ore ſæpius laudati *Sydenhami* loquamur, *viſceribus à materia peccantis incubatu complexuque ita læſis, ut ſecretionis organa non amplius ſuo munere fungi queant, unde & ſanguis quaſi limo & fæculentiis refertus ſtagnat, & materia peccans non jam, ut olim ſolebat, in corporis extremitates exploditur atque rejicitur; tandem, inquam, ὁ τρὶς ἄθλιος vitam afflictiſſimam, & jam diu non vitalem cum morte, ærumnarum requie feliciter commutat.*

§. XXV.

Podagræ cauſis atque ſignis, quantum inſtituti noſtri ratio ferebat, traditis, reliquum eſt, ut quæ ad malum hoc calamitoſum ſi non penitus avertendum, ſaltem mitigandum atque præcavendum quovis modo conferunt, ſubnectamus. In Methodo Medendi attendi alias à Medicis Practicis ſolent tres

indica-

indicationes, curatoria, præservatoria, atq; vitalis, cui addunt illam ſymptomatis, è quibus hac ultima, quæ in ſymptomatibus urgentioribus imminuendis occupata eſt ad curatoriam non immerito refertur; de vitali vero, quæ vires reſpicit, præſentes conſervando, omiſſas vero recuperando, in diæta quædam dicentur. Itaque potiſſimum de curatoria atque præſervatoria, & quidem de hac prolixior ſermo nobis erit. Valet quippe hic illud, quod in aliis quibusdam affectibus p. n. obtinet, nempe ſatius eſſe, morbum futurum præoccupare, quam præſentem curare velle. Hæc autem PRÆSERVATIO utut præceptis atq; cautelis non diſcrepet duplici tamen modo conſiderari poteſt. Alia quippe locum habet in iis, qui podagra nunquam antea laboraverant, alia vero circa eos, qui eâdem ſemel vel aliquoties vexati fuere, verſatur. Qui ergo floridi & ſpongioſi habitus ſunt, plethorici, à parente podagrico progeniti, & ob aliqua juventutis peccata ſubinde commiſſa, vellicationes in pede moleſtamque ſenſationem vel novi calcei attritu vel diuturna & laborioſa deambulatione, vel rudiore ad corpus durius alliſione perſentiſcunt, illi diæta exactiſſima malum velut in herba ſuffocare ſtudeant, ſibique ab omni etiam levi ejus errore ſolicite caveant. Quam vivendi rationem abſolute neceſſariam podagræ candidatis nervoſe & velut in compendio præſcripſit *Frid. Hoffmannus Med. Rat. Syſtem. T. IV. Part. 2. Sect. 2. c.* 11. ſcilicet ut nimiam ciborum aſſumptionem, copioſam vini & liquorum inebriantium ingurgitationem immoderatum veneris uſum cane pejus & angue fugiant: inſuper à gravioribus curis, animi laboribus, meditationibus

bus & perturbationibus sibi, quantum fieri potest, temperent, corporis vero laborem atque motum moderatum sibi præ aliis commendatum habeant. Quibus adde, ut in aëre salubri, sereno, minus humido & ab effluviis noxiis immuni, quantum possibile versentur; & si minus is conveniens fuerit, climatis mutatione, aut variis artificiis e. g. suffitu noxiam ejus indolem corrigant, neque diutius in aëre liberiore præprimis vernali & autumnali tempore commorentur, quia tepidioris aut saltem temperati inspiratio non leve symbolum confert.

§. XXVI.

Sibi etiam solicite caveant non solum à nimia ciborum quantitate (præsertim cœna sit tenuis & modica vel etiam nulla) sed etiam qualitate noxia, nempe à dyspeptis, nimium salitis, aromaticis, viscidis & omnibus iis, qui sanguini orgasmum vel dyscrasiam salinam conciliare apti nati sunt, eoque magis sibi caveant, quo verius est illud *Sydenhami, podagricos ciborum non solum in genere appetentiores esse, sed & eorum maxime, qui ventriculo difficillime cedunt.* In paroxysmo non majore ciborum copia utantur, quam quæ ad naturam sustentandam summe necessaria est. Memorabile est, quod *Scholtzius Consil. Med. p.* 709. refert de quinquagenario, qui carceri inclusus per aliquot annos soloque pane & aqua vivere coactus hoc victu à podagra liberatus fuit. Vinum modice sumatur, bene defæcatum, illudque diureticum, non nimis spirituosum aut tartaro multo impregnatum, aqua etiam dilutum. *Celsus* quidem omne arthriticis interdicit, *Cœlius* vero *Aurelianus* non tam ejus

usum quam abusum damnat. *Sydenham* apepsiam tanquam causam præcipuam accusans tantillum Canariensis seu Hispanici pro juvanda digestione commendat. Quod si vero stomachus nullas contra aquam quærelas movet, tutius est illa cum appropriatis decocta uti, quod cum seculi hodierni moribus convenit, quibus haud pauci hæmorrhagiis doloribus aut sanguinis orgasmo correpti aquæ potui vel penitus, vel magna ex parte se mancipant. Inter decocta laudari præ aliis meretur Viennense, quod à *Conr. Barth. Behrens in Miscell. Berol. T. I. p. 2. §. 7. & E. N. C. Cent. I. & II. Obs.* 81. multum extollitur, atq; è Rad. Polyp. qu. Hermodact. Chin. chin. Sarsapar. Lign. Quajac. paratur, quodque in paroxysmo eodem modo, quo præscriptum est, extra eundem vero minus saturatum atque dilutius locum habet: quibus vero cerevisia potus ordinarius alias est, illis tenuem probeque defæcatam relinquimus. Præterea motum, quem supra §. XVIII. operose commendavimus curæ sibi cordique habeant, sed moderatum & continuatum; quem si virium imbecillitas non permittit, curru frequentius aut equo vehantur; sin vero & hoc corporis exercitium vires minus ferunt, & podagricus ad quoscunque motus suscipiendos impotens est, voce, nempe canendo vel libros alta voce legendo ex consilio *Baglivi l. c.* sese exerceat; non minus suavia cum amicis colloquia, præter quod animum recreent, efficax dolorum solatium sunt, de quibus vid *Casp. à Reies Elys. Juc. Quæst. Camp. quæst.* 88. id quod in paroxysmo locum magis habet. Sic & in somno atque vigiliis modus servetur; ille neque longus nimis neque nimis brevis sit, hæ mode-

ratæ

ratæ ſint ſomno tamen longiores, ne humores inſpiſſentur ſpiritus diſſipentur aut alia ratione affectus acceleretur. *Sydenham* valde proficuum eſſe judicat, ut æger maxime hyemis tempore mature lectum petat. Porro excretionibus ad ſanitatis conſervationem neceſſariis vacent, nempe ut tranſpiratio inſenſilis bene ſuccedat, alvus debite reſpondeat, uti & ſanguinis evacuationes naturales promoveantur emanenteſque revocentur, vel ſi hoc fieri nequit, vicariæ & artificiales ſubſtituantur. Inſuper ab animi pathematibus præprimis ira, genuina podagræ genetrice ſibi quovis modo temperent; è contrario animi tranquillitatem omni ope ſtabiliant, cum perturbationes ejus quæcunque malum vel accerſant, vel præſens foveant. De temperantia circa Venerem nihil addimus, perſuaſi eos, qui podagram futuram metuunt, vel jam experti ſunt, hanc ipſam curate ſervaturos, qui vero non poſſunt, adeant *Sydenhamum loc. cit.* & invenient, quam improvide rem ſuam agant. Quæ regulæ diæteticæ ad ſubjectorum varietatem determinatæ uti ante malum ingruens, ita ſtrictius & religioſius, ſi illud jam aliquoties invaſit, ſtrictiſſime in ipſo paroxyſmo obſervandæ ſunt, quia in hoc morbo fere plus efficiunt, quam quævis remedia è pharmacopolio petita, juxta tritum illud:

Abſtine & efficies, quod Medicina nequit:

ſeu, uti *Nathan. Lacy Tr. de podagr.* loquitur, *qui abſtinere & ſuſtinere noverit, illum medicamentis pro cura haud indigere.* Cum quibus concordat *Crato Conſil.* 161. qui nihil niſi rectam victus rationem podagricis conſulendam eſſe arbitratur. *Sorbait* item *Prax. c. de arthrit.* diætam optimam & unicam arthritidis curandæ

viam esse inculcat, nec non *Baglivus Prax. Med. L. 1. c. 9.* omnia remedia podagricis præscripta inutilia propemodum esse judicat, nisi vinum, Venus, otium, & crapula temperantius usurpentur.

§. XXVII.

Utut autem hactenus stabiliverimus exactum vitæ regimen omnem fere paginam in affectus nostri medela absolvere, nihil ominus illi minus recte agere nobis videntur, qui media quæcunque alia proscribunt, vel quia malum semper pro incurabili habent, vel ab eorum usu idem exacerbari autumant. Quare æquum est, ut earum quoque mentionem injciamus. E Fonte Chirurgico primum sit *V. S.* quam *Celsus L. IV. de Re Med. cap.* 24. in principio paroxysmi, quamprimum dolor arthriticus sentitur, commendat: *Sydenham* vero & extra insultum & in eodem præprimis in ætate provectioribus rejicit. Nos ad subjectum, tempus paroxysmi, morbos antecedentes pariter ac consuetudinem respiciendum esse censemus: nempe in plethoricis V. S ni assuetis, malo tempore vernali vel autumnali imminente, evacuationibus sanguinis sinceri sponte cessantibus aut suppressis, istam non facile omitti posse, hac tamen cum cautela, quod præservatoria seu quæ extra paroxysmum administratur, illa, quæ in eodem instituitur, præstet; & quidem versus æquinoctium tum vernale tum etiam autumnale, quo malum recidivare solet. Vid. *Act. Berol. Dec. II. Vol. I. p.* 74. Mature etiam, satius quippe est hac prævenire quam ab illo præveniri. Et quidem in pede ista celebretur, quia natura, monente *Hippocr.* eo, quo vergit, ducenda est. Non leve quidem

du-

dubium nobis movet illud, quod ſanguinis miſſio in pede facta humores eo invitet, ſi vero in brachio illa inſtituatur, periculum eſt, ne ſanguis ad ſuperiora & ſimul ad partes internas atque nobiliores derivetur, podagræq; anomalæ anſa præbeatur. Utrumq; non adeo metuendum, ſi extra paroxyſmum, non vero in eodem vel imminente vel præſente admittitur. Quantitatem ſanguinis evacuandi corporis conſtitutio, ætas, vires aliæque circumſtantiæ determinabunt. Cucurbitulæ Scarificatæ à quibusdam laudantur, tribus ante vel poſt novilunium diebus aut in ipſo ejus momento pedis dorſo applicitæ, quarum uſum ſuadere videtur ſpongioſus podagricorum habitus, in quo potiſſimum conveniunt; ſed ſi dicendum quod res eſt, illis ipſis magis quam V. Sne humores ad partem affectam invitantur, & *Crato trium Imperatorum Archiater* miſeros factos eſſe eos, qui ejuſmodi ſcarificationes ſuſceperunt, *Epiſt. Med.* 152. refert. Eodem modo ſe res habet cum *Hirudinibus* membro laboranti applicitis; commode vero venis hæmorrhoidalibus apponuntur, ſi quando ab earum fluxu non rite ſuccedente malum ortum fuerit. *Frictiones* & *ſinapiſmi* plantis pedum adhibiti in podagra anomala & retroceſſionem minante uſu ſuo non deſtituuntur. Quid vero à *fonticulis*, *veſicatoriis* vel etiam *cauterio actuali* expectari poterit, haud videmus: ad hoc referri poteſt *moxa*. adeo celebratum apud Sinenſes & Japonenſes in curanda arthritide remedium, de quo *Herm. Buſchovius pec. Tr. de podagr. per. mox cur.* conſcripſit, *conf. Valentini Diſſ. Epiſt.* 8. aut quæ ipſi ſubſtitui poterit moxa germanica à *Cel. Wedel. in E. N. C. Dec. II. an. I. Obſ.* 6. indicata.

 §. XXVIII.

§. XXVIII.

Fons Pharmaceuticus plura nobis remedia suppeditat, tam universalia quam particularia seu specifica; ex illorum censu sunt *Evacuantia*, & quidem leniora & minorativa, sanguinem non nimium cōmoventia. Equidem Sydenham suo æque ac aliorū periculo edoctus non tantum fortiora, sed & leniora exulare vult, ea de causa quia materiam peccantem quam natura in corporis extremitates protruserat in sanguinis massam revocant, quod verum esse largimur, si eo tempore, quo humores in motu ad inferiora sunt, propinantur, extra illud vero & quando omnia tranquilla sunt, illa proficua esse autumamus, utpote quibus mali fomes, si non omnis, quidam tamen corpori subtrahitur: commendamus hoc nomine pulverem è rad. polypod. q. sarsaparill. hermod. turpeth. vegetab. fol. senn. scammon singulis mensibus luna decrescente assumendum; de annuis aut semestribus purgationibus vid. *Zacut. Lusitan. de Princ. Med. Hist. L. III. hist.* 48. Vomitoria pro podagra qua tali non conveniunt. *Diaphoretica* quoque fortiora minus conducunt, quia sanguinis orgasmum augent, adeoque malum sæpius exacerbant; è contrario lenis mador utilis est præprimis in paroxysmo, si non totius corporis, saltem membri laborantis, quippe quo materia stagnans per poros cutis sensim eliminatur atque disploditur. *Diuretica* multum prodesse *Hippocrates Sect. IV. Aph.* 74 innuit; neq; negandum salium in M.S. copiam per vias urinarias educi, sed cum grano salis & scopo præservativo extra paroxysmum danda sunt. *Digestivis* atque *Stomachicis* multum & forsan nimium tribuit sæpe laudatus Sydenham, ut indigestionibus medeatur. Alii *præparantia*, *incidentia*, *diluentia*

&

& absorbentia, interque ea martialia & è tartaro præparata referunt. Quidam *mercurialia* laudant, eo inducti, quod soluta aliquando ptyalismo fuerit podagra, quæ tamen proscribunt *Hildanus Cent. IV. Obs.* 82. & *E. N. C. Dec. II. Ann.* 2. *Obs.* 157. & *Ann.* 4. *Obs.* 120. Præ aliis longo tempore multis encomiis commendatus fuit *lacticiniorum* usus, de quibus *Joh. Dolæi Tr. de furia podagræ lacte victa & mitigata* extat, in quo modum utendi prolixe tradit, ostenditque qua ratione lac rite adhibitum hunc hostem atque tortorem expugnet, quem γαλακτοποσίας affectum *Joh. Georg. Greiselius Tr. de cur. lact in arthrit.* rationibus illustrat & exemplis confirmat. Et sane non immerito laudatur hoc è regno animali petitum remedium, utpote quod dolores in paroxysmo egregie demulcet & extra eundem dyscrasiam salinam potenter corrigit.; sed & silentio prætereundum non est, quod aliqui objiciunt, illud, si acidum in primis viis hospitatur, eiq; non paulatim adsuescunt, facile coagulari, ab eoque sanguinis abundantiam augeri; quare hoc arthriticorum alias solatium non omnibus subjectis æq; proficuum esse experientia docet, pluresque cautelas circa lactis selectum atque usum adhibendas esse, quas *Phil. Jac. Sachs. à Lövvenheimb* in *E. N. C. Dec. I. Ann.* 1. *Obs.* 141. inculcat. Quibus neglectis sinistri haud raro eventus oriuntur, quorum aliqui in *Commerc. Litter. Norimb.* 1732. *hebd.* 4. recensentur. Notari etiam meretur, quod si vel maxime ægrorum voto respondeat ejus usus, quando seposito illo ad pristinam diætam redeunt, quam nausea inde concepta quandoq; imperat, aut malum debellatum suadet, paroxysmos facile reverti. In quam lactis curam & quosvis il-

los, qui eam extollunt, acriter invehitur *Nic. Heinsius Tr. de Podagr.* omnemque effectum, si quem præstat, non tam ipsi lacti quam potius diætæ, quæ usu ejus durante observatur, adscribit. Quicquid autem sit, in confesso est plus solatii arthriticis à rite adhibito & continuato lactis usu quam ab ullo alio remedio expectandum esse. *Opiatis* encomium plane nullum debetur, utpote quæ quacunque in forma assumta minus tuta sunt, dum metastasin ad interiora præprimis cerebrum inferunt, humores figunt, inque articulis magis incarcerant, quod *Rich. Boulton de arthrit.* probat; insuper tophos accelerant, aliosq; effectus sinistros edunt. Quibus adstipulatur *Car. Rayerus in E. N. C. Dec. III. Ann. 2. Obs. 23. ego sane,* inquiens, *in podagricis doloribus nihil magis horreo quam medicamenta narcotica*, idque tristi exemplo comprobat.

§. XXIX.

Non pauciora remedia *Externa & Topica* Medici Practici deprædicant, de quibus Sydenham asserit, nulla sibi cognita esse præter *refrigerantia* & *repellentia*, eorumque usum periculo haud vacare, quia materiam peccantem ad interna viscera regurgitare faciunt; & de his potissimum intelligit ea, quæ paulo post subjungit; nempe *maximam partem eorum, qui podagra periisse putantur, non tam ipso morbo quam sublesta & indebita medicatione fuisse peremptos*, quorsum refer *emollientia*, quibus major affluxus ad partes relaxatas invitatur, *emplastica* item & cataplasmata varia, scopo resolvendi & discutiendi applicita, nec non aquâ frigidâ salsam, ipsam etiam nivem, quæ ad miracu-

lum

lum juvasse perhibentur. vid. *Nic. Pechlinum Lib. II. Obs.* 28. & in *E. N. C. Dec. II. ann.* 10. *Obs.* 94. ut & alia, quibus jam recensendis supersedemus. Tantum enim abest, ut naturæ motus supprimendi aut repellendi quin potius promovendi sint. Et si paroxysmi furor & acies his & similibus retunditur, non solum diutius affligit, sed & brevius erit spatium à novo insultu liberum. In memoriam potius revocamus cautelam *Frid. Hoffmanni loc. cit.* scilicet ad mitigandos artuum dolores cautissime (præsertim in paroxysmo) cum topicis procedendum esse, quæ multiplici experientia teste plus damni quam emolumenti attulisse constat. Hinc nulla alia suadet quam culcitras levioribus plumaceolis involutas, & cataplasma è mica panis silig. lacte, vitell. ovi, croco & flor. sambuci paratum, addita rad. hyoscyami, quam. *Joh. Nic. Binningerus Cent. V. Obs.* 39. suadet. Quibus adjicimus pellem leporinam, volatile vivum discerptum & parti affectæ, uti calet, impositum, urinam microcosmicam, sacculos item siccos è nervinis & resolventibus vegetabilibus compositos. In fine paroxysmi aut extra eundem ad reliquias mali tollendas, partem roborandam, tophosque præcavendos commendari solent thermæ pediluviis præferendæ, quas inter Frid. Hoffmannus Carolinas deprædicat, quibus non certius, non efficacius & magis genuinum in ejusmodi affectibus & avertendis & minuendis remedium esse affirmat, in quarum defectu aliæ quoque, ut & balnea calida locum habent; quandoque usum præstant vinacea. Tophos in specie & quidem recentes resolvunt Empl. Hartmanni, Timæi, diasulphuris Rulandi, de ranis Vig. c. ♀. Balsamus Sulphuris, alia-

 que

que potenter diſcutientia, hinc inde in Actis & Ephemeridibus Eruditorum decantata. De cura magnetica, ſympathetica & tranſplantatoria, qua affectus arthriticus vel in animalia, nempe catulum parti laboranti admotum, vel gallum gallinaceum aut etiam in vegetabilia transfertur, nihil addimus, Benevolum Lectorem ad *Th. Bartholini Epiſt. de transpl. morbor. Læſelium Tr. de podagr. Petr. Borellum Cent. III. Obſ.* 28. alioſque remittentes.

§. XXX.

Tandem delabimur ad remedia, quæ *ſpecifica* dicuntur, hoc vero titulo plerumque non digna, inter quæ præcipua ſunt arcanum Cnœffelii, de quo *Welſch. Hecatoſt. II. Obſ.* 100. Illud Heinſij Tract. ſupr. cit. ſubjunctum. Eſſentia vel Extractum rad. ariſtolochiæ ab aliquo tempore valde celebratum vid. *E. N. C. Cent. V. Obſ. 66. & Cent. VI. Obſ.* 86. Specificum antarthriticū Helvetii, ſecretum antipodagricum Epiſcopi Monaſterienſis, à *Mich. Bernh. Valentini Prax. Infall.* deſcriptum, Perneri appropriata in *Conſil. antipodagr.* exhibita, ſaccharum lactis cryſtalliſatum, radicem Nadrugalæ vel Barrierabravæ, balſamum antarthriticum Burrhi, Herculem antipodagricum à *Nathan Lacy loc. cit.* deprædicatum &c. Neque magno volumine quis complecteretur, quæcunque laudantur & circumferuntur antipodagrica. Plurium farraginem *Joh. Car. Spies Sched. de arthrit. cit. tut & juc. cur.* congeſſit, quorum pleraque ægrum voto & effectu deſtituunt, vel etiam effectum, ſi quem præſtant, non tam his, quam regimini exacto adſcribendum eſſe cenſemus. Interim non pauci Thraſonico ore & more jactitant hydram hanc ler-

næam

næam ab ejusmodi remediis arcanis, uti vocant, expugnari, & re ipsa expugnatam esse, quos inter allegamus *J. C. Geilfusium*, qui *in Tr.* Trutz Podagram inscripto, cum dolores, tum etiam fomitem ejus duobus remediis secretis à se inventis penitus eradicare, idque sine ullo recidivæ metu, & in cujuscunque ætatis subjectis non absque jactantia pollicetur. Sed si dicendum quod res est, nec hæc nec alia quæcunque, sive specifica sive arcana tantis laudibus & encomiis ornata, podagram funditus curare experientia hactenus comprobavit, quin potius dolores ad tempus sopiti brevi post & quidem accerbiores ab eorum usu haud raro redeunt, uti recte judicant *Coll. Hist. Morb. Vratislav.* 1699. *p.* 138. Neque de modo memoratis specificis solum, sed & de plerisque aliis tam internis quã externis remediis parũ solatii atq; præsidii quærendum est, teste experientia & Richard. Boulton aliquot rationibus probante. Quare nobis perplacet ingenua *Salom. Reiselii* confessio *in E. N. C. Dec. I. ann.* 2. *Obs.* 215. *legi varios*, inquientis, *varia contra arthritidem docentes, sed pleraque ab expertis podagricis vana, nonnulla quoque licet prima specie læta, tandem magis noxia esse percepi.* Æternæ ergo veritatis sunt & velut è tripode dicta sæpius allegati Sydenhami loc. cit. verba, quibus hanc thesin obsignamus, quando ait: *Therapia radicalis & usq; quaq; perfecta, qua quis etiam à diathesi ad hunc morbum foret liberatus, adhuc in Democriti puteo latet, atque in naturæ sinu reconditur, nescio quando, aut à quibus in lucem protrahenda.*

§. XXXI.

De Fonte Diætetico quædam etiam subnecte-

nectere æquum esset, verum quia eadem vitæ ratio in paroxysmo, utut religiosior, ac extra eundem, vel etiam in mali præservatione locum obtinet, deque ea supra §. XXV. & seq. prolixe jam egimus, pluribus de ista annotandis hic supersedemus: unicum hoc repetentes & denuo inculcantes, curatum vitæ regimen & tenuem victum in hoc affectu, vel in futurũ præcavendo, vel præsente mitigando, omne fere punctum ferre, quod eleganter expressit *Petrarcha*, dum *Part. II. dial.* 84. *si salutem*, inquit, *cupis, aut pauper sis oportet, aut ut pauper vivas.* Quod si deniq; hanc morborum reginam, uti *Lucianus in Trago-podagr. T. III. p. m.* 693. cecinit: *nulla thura, nulla fumigatio nec fusus apud aras cruor aut donaria suspensa templis divitum placabilem reddunt: nec ipse vincere summus omnium Pæan Deorum medicus arte sua potest, Apollinisve filius Æsculapius*, omnium malorum victrix patientia strenue & constanter in usum vocetur, remedium verè universale & Panacea, in his æque ac quibusvis aliis morborum insultibus probatissima, omni periculo vacans & quovis tempore adhibenda, reliquis etiam jungenda atq; interpolanda. Et si quando dolorum cruciatus ultra humanæ continentiæ vires affligere videntur, querula illos voce & gemitu vel manifestare vel demulcere, quantum datur, licet. Quibus linimentis, *Dan. Sennerto de Arthritid. c.* 8. referente, usus quondam est Carolus V. Imperator, haud raro dicere solitus: *Esse patientem & parum præ dolore clamare, sunt optima contra arthritidem remedia.* Donec tandem podagræ tyrannidi & simul vitæ omnibusque miseriis exoptatus imponatur

FINIS.

* * *   * * *   * * *

OMnibus invisum nomen nodosa Podagra est
Quam nobis sistit pagina, Amice, Tua;
Quæque laboranti sævos parit usque dolores,
Illa TIBI laudem, faustaque multa parat.
Obfirmata diu nulla medicabilis herba
Hactenus, & major Pæonia arte fuit.
Disce malo atroci præsentem afferre medelam,
Sic Medicus felix, sic quoque dives eris.

Hisce

NOBILISSIMO DNO DISPUTANTI
Fautori & Cognato Suo Æstumatissimo
votiva mente accinit

PRÆSES.

Hoch-Wohlgeehrter Freund / wer seinen muntern Geist;
Wer seiner Weißheit-Schatz / die Ehre hat zu kennen /
Der wird mit Wahrheit Ihn / ein' recht Gelehrten nennen:
Sein Thema selbsten ist's / so dieses deutlich weißt.
Das herbe Podagra, so vielen Schmertzen macht /
Ist der erwehlte Theil / wovon Er disputiret /
Und davon weißelich / die Causas inquiriret:
Der dessen Cur bemerckt / bleibt darvor unverzagt.
Ich wünsche billig Ihm / Herr Pfähler GOttes Seegen /
Glück / Heil und langes Leb'n / ja was Er wünschen kan /
Zu seinem Ziel und Zweck / mit diesen Zeilen an;
In der Aufrichtigkeit / wie gute Freunde pflegen.

Mit diesem wenigen hat dem Hn. Defendenti gehorsambst congratuliren wollen

J. P. B. M. Dr.

GEschwind Mercurius! wie? bistu noch nicht da?
Wo steckest du so lang / hastu das Podagra?
So spann den Wagen an / fahr hin in Straßburgs Höhen /
Da wirstu vor dein Weh bald einen Helffer sehen;
Es ist mein werther Freund / **Herr Pfähler**/ dessen Geist
Uns heut ein Meister-Stück von seiner Weißheit weißt.
Was wenig Musen Söhn in Schrifften sonst berührt /
Das hat sein kluger Geist vortrefflich ausgeführt.
Drum/weil sein muntrer Geist von lauter Weißheit blüht /
So ist Astræa selbst vor einen Preiß bemüht /
Den ihre zarte Hand in kurtzem Ihm wird schencken.
Mich quält zwar / **werther Freund**! ein schmertzlich Angedencken
Daß ich bey deinem Fest nicht selbst zugegen bin;
Drum nimm Mercurius die schlechten Zeilen hin /
Und sage meinem Freund / daß ich mich höchst vergnüget /
Weil jetzt von seinem Fleiß die Frucht am Tage lieget.

Paris, den 25. Novembr. 1733.

Dieses wenige wolte dem Herrn Defendenti zur Probe seiner beständigen Freundschafft beysetzen und Ihm von Hertzen gratuliren ein abwesender Freund

J. C. E. M. D.

DA ich / Geehrter Freund! das schlimme Podagra
In Deinen Thesibus so wohl beschrieben sah:
So dacht ich / fahr so fort / so wird es bald geschehen /
Daß wir durch Deinen Fleiß Dich / als ein Doctor, sehen.

Diese geringe Zeilen wolte dem
Hn. Respondenten beysetzen

Dessen ergebenster

F. J. S. M. St.

